

ציטוט מומלץ

בוקמן ש. 2015. דבר העורך. אקולוגיה וסביבה 6(4).

במהלך ועידת האקלים הפך מגדל אייפל לאנרגיה אנושית - מיצג אמנותי שבמרכזו מחולל אנרגיה אנושית מדומה. עוצמת התאורה בכל אחד מלילות הוועידה נקבעה לפי כמות האנרגיה (קלוריות) שהוציאו באותו יום מאות אלפי אנשים ברחבי העולם, המשתמשים באחד מיישומי הריצה הפופולריים. האמן הצרפתי Yann Toma ביקש להמחיש כיצד ניתן לרתום את כוחם של הגוף והנפש האנושיים לטובת מעורבות אזרחית בפעילות כנגד שינוי האקלים | צילום: Yann Caradec (CC BY-SA 2.0)

What greater rejection of those who would tear down our world than marshaling our best efforts to save it

(נשיא ארה"ב, ברק אובמה, ועידת האקלים בפריז, 30.11.2009)

קוראות וקוראים יקרים שלום,

לקראת סוף שנת 2015 נשאנו כולנו את עינינו לפריז. בירת ערכי החירות, השוויון והאחוה, שספגה מתקפת טרור נפשעת ברחובותיה, אירחה כשבועיים לאחר מכן את ועידת האומות המאוחדות לשינוי אקלים (COP21). על אף החשש מהסטת סדר היום העולמי, נראה שמעולם לא היה ברור יותר למנהיגי העולם שפליטות גזי החממה, אף על פי שאינן נראות לעין ושקורבנותיהן אינם מוצגים על מרקעי הטלוויזיה, טומנות סכנה חמורה וממשית להחרפת שינוי האקלים, ובכך להמשך קיום החיים באופן המוכר לנו.

בהסכם השאפתני נקבע יעד של הגבלת עליית הטמפרטורה הממוצעת על פני כדור הארץ לעד 2 מעלות צלזיוס מעל הטמפרטורה ששררה לפני המהפכה התעשייתית, ותוך חתירה להגבלת עלייה זו ל-1.5 מעלות בלבד. בעוד שהיעד הראשון מחייב הפסקה של התרומה האנושית (נטו) של גזי חממה לאטמוספירה החל ב-2050, הרי הגבלה ל-1.5 מעלות משמעה הקדמת מועד זה ל-2030.

את ההסברים להצלחה, שבזכותה זכה הישג סביבתי לככב (אולי לראשונה בישראל) בכותרות הראשיות של רוב אמצעי התקשורת, ניתן למצוא באופן שדיפלומטיית האקלים נוהלה בו. הדרך שנוסתה בעבר – סחר-מכר בכמויות פליטה לאומיות לפי מידת הפיתוח של המדינות – הוכחה לצערנו ככושלת. במקום לחזור עליה, נעשה תהליך

בניית ההסכם מתוך הבנה כי בראש ובראשונה מדינות פועלות בהתאם לאינטרסים הלאומיים שלהן. המערכת הגמישה שנבנתה, שכל מדינה קובעת בה את יעדי הפחתת פליטות גזי החממה בשטחה, אפשרה למדינות ליצור התאמה בין השפעתן על האקלים לבין יכולתן להתחייב לשינויים, מבלי לפגוע באותם אינטרסים לאומיים. אופן זה של הגעה להסכמות מאפשר בניית אמון ויציאה משותפת לדרך ארוכה, שבה ועידת פריז אינה סוף הדרך, אלא תחנה חשובה בהתאמת אורחות חיינו לכוכב לכת בעל משאבים מוגבלים וסופיים.

התכנית הלאומית של ישראל להפחתת פליטות גזי חממה ולייעול צריכת האנרגיה במשק אמורה להביא לצמצום של 25% מפליטות גזי החממה, של 17% מצריכת החשמל ושל 20% מהנסועה בכלי רכב פרטיים עד שנת 2030 בהשוואה לתרחיש 'עסקים כרגיל'. לנוכח הניסיון הלאומי העגום בעמדה ביעדי ייצור אנרגיה ממקורות מתחדשים, נקווה שהפעם תעמוד לצדנו העובדה שהסכם פריז כולל 'מנגנון שקיפות', שהמדינות חייבות לדווח לו על עמידה ביעדיהן.

קריאה נעימה ובשורות טובות,

שחר בוקמן